

OBSAH

1. Význam a funkce účetnictví	7
1.1 Význam a podstata účetnictví	7
1.2 Historie a vývoj účetnictví	8
1.3 Funkce a podstata účetnictví	11
1.4 Uživatelé účetních informací	11
1.5 Regulace účetnictví a účetních závěrek	12
1.6 Finanční účetnictví a vnitropodnikové účetnictví	15
1.7 Shrnutí	16
2. Zásady vedení účetnictví	17
2.1 Obecně uznávané účetní zásady	17
2.1.1 Princip věcné a časové souvislosti (akruální princip)	17
2.1.2 Zásada účetní jednotky	18
2.1.3 Zásada neomezeného trvání účetní jednotky	18
2.1.4 Zásada zjišťování výsledku hospodaření v pravidelných intervalech	19
2.1.5 Zásada objektivity účetních informací	19
2.1.6 Zásada srovnatelnosti mezi účetními obdobími	19
2.1.7 Zásada oceňování historickými cenami	19
2.1.8 Zásada významnosti	19
2.1.9 Zásada zákazu vzájemného zúčtování (zákaz kompenzace)	20
2.1.10 Zásada opatrnosti	20
2.2 Vybrané povinnosti účetních jednotek v České republice	20
2.2.1 Účetní jednotka	21
2.2.2 Akruální princip	23
2.2.3 Účetní období	23
2.2.4 Doba po jakou se vede účetnictví	24
2.2.5 Požadavky kladené na vedení účetnictví a účetní závěrku	25
2.2.6 Účetní záznam	26
2.2.7 Vzájemné zúčtování	27
2.2.8 Vykazovací měna	28
2.2.9 Používaný jazyk	28
2.3 Shrnutí	28
3. Rozvaha (bilance) - majetek podniku a zdroje jeho krytí	29
3.1 Funkce a forma rozvahy (bilance)	29
3.2 Kdy se rozvaha sestavuje	32
3.3 Aktiva – majetek účetní jednotky	32
3.3.1 Pravidla pro vykazování aktiv	32
3.3.2 Dlouhodobý majetek	33
3.3.3 Oběžná aktiva	38
3.3.4 Časové rozlišení v aktivech rozvahy	42
3.4 Pasiva – zdroje krytí majetku	43
3.4.1 Vymezení pasiv	43
3.4.2 Vlastní kapitál	43
3.4.3 Cizí zdroje	45
3.4.4 Časové rozlišení v pasivech rozvahy	48
3.5 Oceňování majetku a závazků	49
3.5.1 Pojmy používané při oceňování	49
3.5.2 Způsoby oceňování	50
3.5.3 Způsoby přepočtu cizí měny	50
3.6 Změny rozvahových stavů	53
3.7 Shrnutí	56
4. Výsledovka – náklady a výnosy	57
4.1 Funkce a forma výsledovky	57
4.2 Kdy se výsledovka sestavuje	60

4.3	Hlediska sestavování výsledovky	60
4.4	Náklady	61
4.5	Výnosy	63
4.6	Výsledek hospodaření	63
4.7	Změny nákladů a výnosů ve výsledovce	64
4.8	Základ daně z příjmů	66
4.9	Shrnutí	67
5.	Účet a podvojný účetní zápis	68
5.1	Účet – funkce a forma	68
5.2	Rozdělení účtů	69
5.3	Směrná účtová osnova	70
5.4	Účtový rozvrh	71
5.5	Souvztažnost a podvojnost účetního zápisu	72
5.6	Zásady účtování na účtech rozvahových	73
5.7	Uzávěrka účtů rozvahových	75
5.8	Zásady účtování na účtech výsledkových	76
5.9	Uzávěrka účtů výsledkových	77
5.10	Složený účetní zápis	79
5.11	Saldokontní funkce účtu	80
5.12	Souhrnný příklad účtování na účtech rozvahových a na výsledkových	81
5.13	Shrnutí	84
6.	Nástroje průkaznosti účetnictví	85
6.1	Význam účetních dokladů	85
6.2	Druhy dokladů	86
6.3	Forma účetních dokladů	86
6.4	Rozdělení účetních dokladů	87
6.5	Náležitosti účetních dokladů	87
6.6	Náležitosti vnějších účetních dokladů	90
6.7	Oběh účetních dokladů	93
6.8	Inventarizace majetku a závazků – význam, termíny a způsob provádění	96
6.9	Inventura	97
6.10	Inventurní soupis	99
6.11	Další kroky v rámci inventarizace	100
6.12	Shrnutí	101
7.	Účetní zápisy a účetní knihy	102
7.1	Účetní zápisy	102
7.2	Účetní knihy	102
7.3	Formy vedení účetních knih	107
7.6	Shrnutí	108
8.	Další pravidla upravující účetnictví	109
8.1	Způsoby vedení účetnictví	109
8.2	Vedení účetnictví podle mezinárodních účetních standardů	110
8.3	Formální přezkušování účetních zápisů	110
8.4	Základní kontrolní vazby	111
8.5	Opravy účetních zápisů	112
8.6	Uschovací lhůty	114
8.7	Správní delikty	115
8.8	Shrnutí	115
9.	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek	116
9.1	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek v rozvaze	116
9.2	Rozdělení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	117
9.3	Oceňování dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	118
9.4	Účtování o dlouhodobém nehmotném a hmotném majetku	121
9.5	Účtování při pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	125
9.6	Účtování výdajů charakteru technického zhodnocení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	132

9.7 Odpisování dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	134
9.8 Účtování odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	139
9.9 Účtování při vyřazení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	140
9.10 Účtování o inventarizačních rozdílech u dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	144
9.11 Účtování o opravných položkách u dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	145
9.12 Shrnutí	147
10. Zásoby	148
10.1 Zásoby v rozvaze	148
10.2 Rozdělení zásob	148
10.3 Oceňování zásob	149
10.4 Účtování o zásobách	153
10.5 Účtování nakoupených zásob – způsob „A“	155
10.6 Účtování poskytnutých záloh na zásoby – způsob „A“	159
10.7 Účtování při reklamaci dodávky nakoupených zásob – způsob „A“	160
10.8 Účtování nakoupených zásob při uzavírání účetních knih – způsob „A“	162
10.9 Účtování zásob vytvořených vlastní činností– způsob „A“	164
10.10 Účtování nakoupených zásob – způsob „B“	166
10.11 Účtování nakoupených zásob při uzavírání účetních knih – způsob „B“	167
10.12 Účtování zásob vytvořených vlastní činností– způsob „B“	168
10.13 Další účetní případy související se zásobami	169
10.14 Účtování inventarizačních rozdílů u zásob a souvisejících účetních Případů	171
10.15 Účtování o opravných položkách u zásob	172
10.16 Shrnutí	174
11. Finanční účty	175
11.1 Finanční účty v rozvaze	175
11.2 Oceňování na finančních účtech	175
11.3 Účtování na finančních účtech a jejich rozdělení	176
11.4 Nákupy a prodeje v hotovosti	178
11.5 Účtování ve valutové pokladně	179
11.6 Převody mezi finančními účty	182
11.7 Účtování na bankovních účtech	183
11.8 Účtování na devizovém účtu	184
11.9 Účtování omylových plateb	185
11.10 Účtování cenin	185
11.11 Účtování stravenek	186
11.12 Nákupy a prodeje hrazené platební kartou	188
11.13 Účtování inventarizačních rozdílů a škod	189
11.14 Shrnutí	190
12. Zúčtovací vztahy	191
12.1 Zúčtovací vztahy v rozvaze	191
12.2 Oceňování v zúčtovacích vztazích	192
12.3 Účtování na účtech zúčtovacích vztahů	192
12.4 Pohledávky za odběrateli a přijaté zálohy	194
12.5 Závazky vůči dodavatelům a poskytnuté zálohy	196
12.6 Účtování smluvních pokut a úroků z prodlení	198
12.7 Pohledávky a závazky účtované v cizí měně a kurzové rozdíly	199
12.8 Příjmy ze závislé činnosti	205
12.9 Účtování o dani z přidané hodnoty	206
12.10 Účtování dalších daní	208
12.11 Účtování při dotaci na úhradu nákladů	209
12.12 Účtování na účtech časového rozlišení	210
12.13 Účtování finančního leasingu hmotného majetku	213
12.14 Účtování komplexních nákladů příštích období	219
12.15 Účtování na dohadných účtech	220
12.16 Účtování opravných položek k pohledávkám a odpis pohledávky	222

12.17 Postoupení pohledávky za odběrateli	225
12.18 Zápočet pohledávky a závazku	228
12.19 Shrnutí	229
13. Cenné papíry a podíly – dlouhodobé a krátkodobé	230
13.1 Cenné papíry a podíly rozvaze	230
13.2 Druhy cenných papírů	231
13.3 Pojmy související s cennými papíry	231
13.4 Rozdělení držených cenných papírů a podílů	232
13.5 Oceňování cenných papírů a podílů	233
13.6 Pořízení majetkových cenných papírů a podílů	235
13.7 Upsání podílu na zvýšení základního kapitálu v obchodní společnosti	237
13.8 Směnka v účetnictví	238
13.9 Úhrada pohledávky směnkou u dodavatele (věřitele)	239
13.10 Úhrada pohledávky směnkou u dodavatele (věřitele) a její eskont bance	240
13.11 Úhrada závazku směnkou u odběratele (dlužníka)	243
13.12 Účty související s dluhopisy u emitenta a kupujícího	244
13.13 Emise dlouhodobého dluhopisu s kupónem	245
13.14 Pořízení dlouhodobého dluhopisu s kupónem	247
13.15 Emise diskontovaného krátkodobého dluhopisu	250
13.16 Pořízení diskontovaného krátkodobého dluhopisu	251
13.17 Prodej cenných papírů	
13.18 Změna v ocenění cenných papírů při uplatnění reálné hodnoty účtovaná výsledkově	253
13.19 Změna v ocenění cenných papírů při uplatnění reálné hodnoty účtovaná rozvahově	254
13.20 Změna v ocenění podílů při uplatnění ocenění ekvivalencí	255
13.21 Finanční deriváty	256
13.22 Oceňovací rozdíly při uplatnění reálné hodnoty u zajišťovacích derivátů	258
13.23 Oceňovací rozdíly při uplatnění reálné hodnoty u derivátů k obchodování	259
13.24 Shrnutí	259
14. Vlastní kapitál, rezervy a dlouhodobé závazky	260
14.1 Vlastní kapitál, rezervy a dlouhodobé závazky v rozvaze	260
14.2 Oceňování na kapitálových účtech a dlouhodobých závazcích	260
14.3 Účtování na kapitálových účtech, o rezervách a dlouhodobých závazcích	261
14.4 Účtování při vzniku účetní jednotky	264
14.5 Změny základního kapitálu	267
14.6 Zvýšení základního kapitálu upsáním nových vkladů	268
14.7 Zvýšení základního kapitálu vkladem podniku	270
14.8 Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů společnosti	271
14.9 Zvýšení základního kapitálu kapitalizací závazku	272
14.10 Snížení základního kapitálu při úhradě ztráty	273
14.11 Snížení základního kapitálu s výplatou společníkům (akcionářům)	274
14.12 Snížení základního kapitálu vykoupením vlastních akcií nebo obchodního podílu	275
14.13 Snížení základního při nesplaceném upsaném vkladu	276
14.14 Rozdělení výsledku hospodaření	277
14.15 Účtování u individuálního podnikatele	280
14.16 Účtování o rezervách	280
14.17 Účtování rezerv podle zvláštních právních předpisů a ostatních rezerv	281
14.18 Účtování rezervy na daň z příjmů	283
14.19 Účtování o dlouhodobých bankovních úvěrech	285
14.20 Odložená daň z příjmů	285
14.20 Shrnutí	291
15. Operace s podnikem	292
15.1 Operace s podnikem	292
15.2 Prodej podniku nebo jeho části	292
15.3 Postup účtování při prodeji podniku u prodávajícího	293
15.4 Postup účtování při prodeji podniku u kupujícího	296

15.5 Nájem podniku nebo jeho části	299
15.6 Postup účtování při nájmu podniku u pronajímatele	299
15.7 Postup účtování při nájmu podniku u nájemce	302
15.8 Přeměny společností	305
15.9 Postup účtování při přeměně společností	307
15.10 Shrnutí	309
16. Náklady a výnosy	310
16.1 Vykazování nákladů a výnosů	310
16.2 Členění nákladů podle struktury výsledku hospodaření	315
16.3 Účtování nákladů na jednotlivé syntetické účty	315
16.4 Účtování výnosů na jednotlivé syntetické účty	321
16.5 Shrnutí	324
17. Účetní uzávěrka	325
17.1 Postup účetní uzávěrky	325
17.2 Účtování inventarizačních rozdílů	325
17.3 Tvorba a zúčtování opravných položek	327
17.4 Vyúčtování kurzových rozdílů k okamžiku sestavování účetní závěrky	330
17.5 Účtování předpisu splatné daně z příjmů	332
17.6 Účtování na závěrkových účtech	336
17.7 Shrnutí	340
18. Účetní závěrka	341
18.1 Prvky účetní závěrky a jejich funkce	341
18.2 Obsah účetní závěrky	342
18.3 Druhy účetní závěrky	342
18.4 Konsolidovaná účetní závěrka	343
18.5 Pravidla pro sestavení účetní závěrky	344
18.6 Rozvaha	345
18.7 Výkaz zisku a ztráty	348
18.8 Přehled o peněžních tocích	351
18.9 Přehled o změnách ve vlastním kapitálu	358
18.10 Příloha účetní závěrky	358
18.11 Ověření účetní závěrky auditorem	382
18.12 Výroční zpráva	383
18.13 Zveřejňování účetní závěrky a výroční zprávy	384
18.14 Shrnutí	385
19. Kalkulace a základy vnitropodnikového účetnictví	386
19.1 Funkce vnitropodnikového účetnictví	386
19.2 Třídění nákladů	387
19.3 Hospodářské středisko	388
19.4 Střediskové náklady a výnosy	389
19.5 Kalkulace	389
19.6 Druhy kalkulace	389
19.7 Kalkulační vzorec	390
19.8 Kalkulační metody	390
19.9 Kalkulace dělením	390
19.10 Kalkulace přírážková	392
19.11 Kalkulace postupná a průběžná	393
19.12 Základní formy vnitropodnikového účetnictví vedeného podle středisek	393
19.13 Jednookruhová forma vnitropodnikového účetnictví	394
19.14 Dvouokruhová forma vnitropodnikového účetnictví	395
19.15 Shrnutí	398
Přílohy	
Seznam účtů používaných v příkladech	400
Směrná účtová osnova pro podnikatele	408
Seznam použitých zkratk	410